

DE RIJN VERBINDT: HET ONDERZOEK MET DE ANKERKUIL IN DE WAAL!

Het InterReg project De Rijn Verbindt (DRV) zet in op een versterking van de Duits-Nederlandse samenwerking. DRV heeft als één van hoofdthema's een Gezonde Rijn. Een rivier die goed is voor mens en dier, door het verminderen van problemen zoals herstel van trekvis, plasticvervuiling en visschade door scheepvaart. Dit project zorgt voor nieuwe kennis, onder andere door onderzoek met een ankerkuil, over de stroomafwaartse migratie van vis.

Plastics, beschadigde vis en trekvis

De stroomgebieden van Rijn, Maas en Schelde hebben vorm gegeven aan 'Nederland-Deltaland'. De rivieren vormen van oudsher ook trekroutes voor allerlei vissoorten: soorten met voor de verschillende levensstadia ruimtelijk gescheiden leefgebieden (habitats) in zoet en zout water. Steur, zalm, zeeforel, elft, fint, prik, houting en aal zijn hiervan voorbeelden.

Vanaf 2023 tot en met 2025 wordt in totaal zeventig dagen met een ankerkuil gevist om zowel plastic, stroomafwaarts trekkende vissen en beschadigde vissen te monitoren. Het onderzoeksschip ligt in het voorjaar en in het najaar op drie verschillende locaties op de Waal: net na de instroomopening van de oevergeulen van Dreumel (1) en van Ophemert (2) bij de tweede krib stroomafwaarts van overnachtingshaven IJzendoorn (3).

De visserij met de ankerkuil moet meer inzicht geven in de hoeveelheid en soorten plastics in het rivierwater. Ook de herkomst van de plastics wordt onderzocht om de bron en oorzaak van de vervuiling te achterhalen zodat dit effectief kan worden aangepakt. Het onderdeel plastics wordt uitgewerkt door Rijkswaterstaat Oost Nederland.

Daarnaast wordt de stroomafwaartse trek van migrerende vis als naar zee trekkende jonge zalm, jonge zeeforel, jonge elft en volwassen aal gevolgd. Ook wordt onderzocht hoe het is gesteld met deze populaties kwetsbare vissoorten. Een belangrijk onderdeel is daarbij of de vele schepen die over de Rijn varen effect hebben op de trekvispopulaties en of dit leidt tot schade aan de vissen. Zo wordt een verband onderzocht tussen scheepvaart en beschadigde dode schieralen (knakalen). Sportvisserij Nederland is verantwoordelijk voor het visserijkundige onderzoek en levert hiervoor mankracht en expertise.

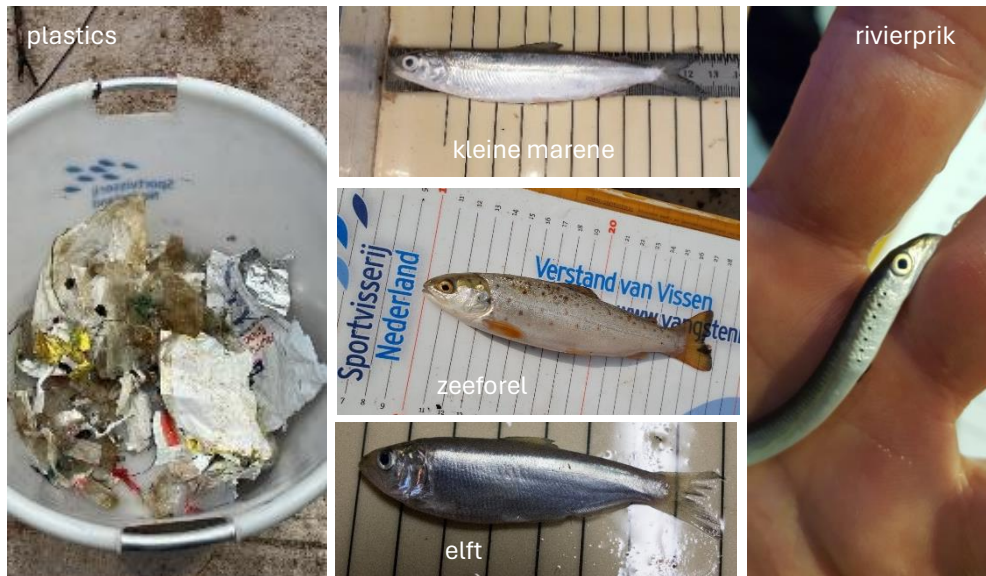
Bijzonder is dat ook de Duitse hengelsportorganisatie 'Rheinischer Fischereiverband von 1880 e.V.' meedoet. Zij doet gelijktijdig onderzoek in Duitsland in de Rijn ter hoogte van Rees. De onderzoeksresultaten worden onderling gedeeld, waardoor het onderzoekteam beschikt over meer informatie en bredere conclusies kan trekken.

De eerste onderzoeksresultaten

Elke visdag wordt het visnet drie tot vier keer gelicht. Naast vis bevat het visnet altijd verschillende soorten plastics. Denk hierbij aan (stukken van) sanitaire doekjes, petflessen, sigarettenpakjes en etenswarenverpakkingen. De plastic

vangsten worden nog onderzocht door Rijkswaterstaat. Opvallend is wel dat in de oeversgeul Dreumel het meeste afval wordt gevonden, veel meer dan bijvoorbeeld in IJzendoorn. In oktober 2023 bestond bij de helft van het ingevangen plastic (46 %) uit vochtige doekjes.

Tijdens het visserijonderzoek in het najaar van 2023 viel vooral de vangst op van de Rivierprik en grote hoeveelheden kleine brasem en blankvoorn. Heel bijzonder was de vangst van houting, elft en een kleine marene. De visserij van dit voorjaar eindigt in mei. Tot nog toe valt op de grote hoeveelheid vis die wordt gevangen. Vooral de vangst van meerdere jonge zeeforellen en zalm springen in het oog. Sinds de start zijn er in de ankerkuil 17 beschadigde alen (knakalen) aangetroffen, ook die worden nog onderzocht. Een impressie van de vangsten:

Dit DRV-project is een Duits-Nederlandse samenwerking tussen:

Ankerkuilvisserij uitgelegd

De ankerkuil is een oude visserijmethode die sinds 1850 in Nederland in gebruik is om allerlei vissoorten te vangen, waarvan de vissoorten spiering, jonge haring, bot, schieraal en alver de belangrijkste waren. Rond 1930 en na WOII trokken de Nederlandse vissers vaak met de aalschokkers (dat is de naam voor de boot die oorspronkelijk in Schokland werd gebouwd en geen motor had) in het najaar de Rijn op (als sleep van een vrachtboot). In het Duitse deel van de Rijn (tot Mainz) werd getracht de aftrekkende schieraal te vangen. De vissers waren vaak tot drie maanden onderweg met gezin. In topjaren waren er maar liefst tot 190 Nederlandse aalschokkers in Duitsland actief. Nu wordt de ankerkuilvisserij alleen nog toegepast voor onderzoek. Tijdens dit onderzoek wordt in Noord-Duitsland is gebouwd en in eigendom is van een lokale visser, Willy Hol uit Beneden Leeuwen.

Visser Willy op de schokker van vader Wim Hol (1985)

Beleef de ankerkuil!

Kom zaterdag 25 mei bij ons aan boord tijdens één van de excursies (afvaart om half 10, half 12 en half 2 met een duur ongeveer 90 minuten, maximaal 30 deelnemers per keer). Aanmelden voor dit bijzondere en leerzame evenement is verplicht en kan via e-mail naar kolfschoten@sportvisserij nederland.nl.

Het project wordt mede mogelijk gemaakt door: